

CD KLASSIEK

Klank van klarinet
Ludewig Spohr

Ludewig Spohr (1784-1859) mag dan niet de meest bekende Duitse componist van de negentiende eeuw zijn, om hem te bestempelen als 'vergeten', dat is een brug te ver. Een goed deel van de muzikale output van deze hoogbegaafde violist, dirigent en componist blijft onderbelicht, maar zijn beroemde octet opus 32 en in mindere mate ook het nonet opus 31 werden de laatste twintig jaar vaak uitgevoerd en opgenomen.

Spohr was thuis in alle muziekgenres, waarbij hij de viool een glansrol toekende. Niet voor niets werd hij in concurrentie met Paganini de grootste vioolvirtuoos van zijn tijd genoemd. Vijftien violconcerti, tien symfonieën, zesendertig strijkkwartetten, tien opera's, vocaal werk, oratorio's en Lieder (er staan er zes op deze dubbel-cd) – hij schreef ook knappe concerto's voor klarinet en orkest waarmee hij in feite de eerste toondichter uit de romantiek was die klarinetconcerto's uitbracht.

De klarinet had toen nog niet zolang een plaats verworven in het orkest, in aanvang was het vooral een 'militair' instrument, maar Mozart en Haydn wisten het te integreren in de serieuze muziek. Spohr tekent voor ele-

gantie in combinatie met verfijnd gevoel. Daarbij maakt hij in zijn wondermooie en herkenbare melodieën vaak gebruik van de vloeiende curves van de chromatiek.

Spohr componeerde vier klarinetconcerto's, geïnspireerd en aangevuurd door zijn vriend Johann Hermstedt, een virtuoos klarinetist. Spohr lette in zijn composities niet altijd op de beperkingen van de klarinet, wat zijn vriend dan ertoe noopte de toen nog relatief primitieve klarinettechniek aan te passen om het werk te kunnen uitvoeren. Zo leidde de compositie van nieuw werk tot nieuwe vingerzettingen voor het instrument.

De vier klarinetconcerten overkoepelen goed twintig jaar. Het eerste componeerde een piepjonge Spohr in 1808, het tweede (een technisch huzarenstukje) in 1810, het derde (een virtuoos eerbetoon aan Mozart) in 1821 en het laatste (aartsmoeilijk vanwege de extreme adembeheersing) in 1828.

Paul Meyer is klarinetist en de dirigent met dienst, die op deze indrukwekkende cd het Orchestre de la Chambre van Lausanne uitstekend van repliek dient. Hij bespeelt overigens twee prototypes van nieuwe klarinetten (in si be en in la) van de beroemde firma Buffet-Crampon. (JC)

Louis (Ludewig) Spohr, *The Four Clarinet Concertos*, door Paul Meyer (solo en dirigent) en het Orchestre de la Chambre de Lausanne, 2 cd's, Alfa records, ALPHA 605, distributie Outthere, 35,50 euro.

en William Byrd ook letterlijk huisleveranciers te zijn geweest van families die wat wilden laten klinken. Matthew O'Donovan stelt dat deze protestanten de eerste invoerders van de popmuziek in de gewijde muziek waren.

In de adembenemende schoonheid van de hele opname werd ondergetekende nog het meest geraakt door Orlando Gibbons' schitterende compositie op een tekst van bisschop Goodman. Beiden slaagden erin het heilsgebeuren in amper zes minuten samen te vatten. Evangeliseren hoeft dus niet langdradig te zijn. Iets om over na te denken wellicht bij de aanvang van het Jaar van het Ge-loof? (JC)

Tune thy Musicke to thy Hart, werk van Tomkins, Campion, Byrd, Tallis, Dowland, Gibbons en anderen, door Stile Antico met de medewerking van Fretwork, 1 cd, harmonia mundi, HMU 807554, 19,90 euro.

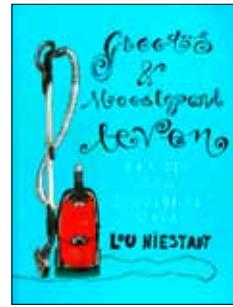
CD RELIGIEUS

Huismuziek
Engelse componisten

Stile Antico is een jong Brits vocaal ensemble bekend om baanbrekende, originele vertolkingen van oude muziek. Op hun vijfde cd treden de twaalf zangeressen en zangers voor het eerst ook aan met het gerenommeerde gambaconsort Fretwork. *Tune thy Musicke to thy Hart* is een collectie religieuze muziek, meer bepaald religieuze 'huismuziek' in het Engeland van de zestiende en vroege zeventiende eeuw.

Religieuze muziek uit de privé-sfeer wordt inderdaad niet zoveel uitgevoerd. Uiteraard blijken dan grote klassiekers als Tallis, Taverner, Dowland of Orlando Gibbons

BOEK LEVENSKUNST

Ode aan de sleur
Lou Niestadt

Voor een indrukwekkend leven hoeft je niet meteen de deur uit. Dat stelt de Nederlandse Lou Niestadt, ex-model, auteur en tekenaar, in haar nieuwste boek. „De dagelijkse sleur, dat is je leven”, stelt ze vast. „Je kan het dus maar beter zo groots en meeslepend mogelijk maken.”

In het kleurrijke *Groots & meeslepend leven* schrijft en tekent Niestadt een reeks persoonlijke tips

en wijsheden bij elkaar. Elk aspect van het dagelijkse leven komt aan bod, van je kinderen en partner over je baan en het huishouden tot je interieur. Niestadt is daarbij allesbehalve belerend. Ze beschrijft gewoon, op een vaak grappige en aandoenlijke manier, wat haar eigen leven haar geleerd heeft en ze komt ook eerlijk uit voor haar eigen fouten.

Sommige raadgevingen zijn erg speels. „Wees nieuwsgierig naar waar je het gaat vinden”, luidt een van de tips in het hoofdstuk *Huishouden*. „Ik raakte altijd geïrriteerd als ik weer eens wat kwijt was of als iemand iets niet op de juiste plek had teruggelegd”, legt Niestadt uit. „Sinds ik nieuwsgierig ben naar waar ik het zal vinden, is dat helemaal over. Ik laat me verrassen door de keuzes en gedachten van anderen. Veel spannender dan rigide vasthouden aan die van mezelf.”

Andere tips zijn ernstiger. Zo stelt de auteur dat ze er als ouder van uitgaat dat de appel wél ver

van de boom valt. Als je verwacht dat je kinderen zich net zoals jij gedragen, zou je ze wel eens een richting kunnen uitduwen waarin ze zich zelf niet thuis voelen.

Het boek is handgeschreven. Niestadt speelt met drukletters, pijltjes en tekst die ondersteboven of in de kantlijn staan. Haar tekeningen zijn op het eerste gezicht eenvoudig, maar ze maken van het boek een heerlijk kleinnood om in te bladeren. (JVH)

Lou Niestadt, *Groots & meeslepend leven. Een ode aan de dagelijkse sleur*, Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen, 2013, 160 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 2155 252 1.

BOEK ACTUALITEIT

Op de vlucht
Yves Delepeleire

Uitgeverij Averbode bundelde enkele portretten van vluchtelingen, geschreven door Yves Delepeleire, journalist van *De Standaard*. Aanleiding was de zestigste verjaardag van de Conventie van Genève, die het statuut van de politiek vluchteling regelde.

Interessant aan dit pretentieuze boek is dat de auteur naast enkele zeer recente gevallen (een Syriër, een Afghaan) ook oudere vluchtelingen bij zijn verhaal trekt. Zo leren we de levens van de Hongaar Joseph Knoll (gevlucht in 1956), de Chileen Jorge Lübbert (gevlucht in 1977) en het Vietnamese koppel Dieu Lan Lam en Van Dep Vo (aangekomen in 1979) kennen. Aan de gastvrijheid hier danken zij hun leven.

Genieten vluchtelingen tegenwoordig een slechte faam, in de eerste decennia werden zij in België vaak als helden onthaald. Het nieuwe vaderland heette hen van harte welkom, zelfs de gewone mensen in de straat waar ze terecht kwamen.

Wanneer vanaf de jaren 1980 almaar meer vluchtelingen op eigen houtje Europa bereikten en hier individueel asiel aanvroegen, keerde de mentaliteit. Vanaf dan

spreken we van 'opvangcrisisen', contingenten onfortuinlijken worden nog nauwelijks toegelaten. De verhalen blijven echter schrijnend. Met knappe foto's van Ivan Put. (EDS)

Yves Delepeleire & Ivan Put, *Mijn vlucht. Een geschiedenis van de asielmigratie naar België in tien vluchtverhalen*, Altiora, Averbode, 2012, 200 blz., 19,50 euro, ISBN 978 90 317 3580 8.

BOEK KERK

Nieuw concilie?
Jürgen Mettepenningen

Theoloog Jürgen Mettepenningen, gewezen woordvoerder van mgr. Léonard, ontpopt zich almaar duidelijker als een polemist, iemand die graag met zijn pen de gemoederen wil beroeren en discussie hoopt uit te lokken. Het amper zestig bladzijden tellende *Kan een nieuw concilie de kerk redden?* van zijn hand is veel meer pamflet dan boek en in zekere zin de uitgewerkte versie van een lezing die de auteur gaf op een congres over het Tweede Vaticaans Concilie, aangevuld met wat nieuwe ideeën.

Het zal niet verbazen dat Mettepenningen pleit voor een nieuw

concilie als aanzet naar (opnieuw) hernieuwing. De theoloog richt zijn pijlen op de kerkleiding, die hij beschuldigt van een door angst gedreven non-beleid: „Het valt ongelooflijk te betreuren dat een organisatie als de Kerk, met zoveel capabele mensen, een rijk verleden, een indrukwekkend netwerk en vooral een positief verhaal, door onmoedige leiders zo ver van de eigen basis en missie afgedwaald kan zijn. Een concilie kan de Kerk niet redden van gebrek aan moed, maar zou een stap kunnen zijn in het proces om zichzelf opnieuw te kunnen herkennen in de spiegel.”

Paus Benedictus XVI is de kop van jut. „Iemand als Joseph Ratzinger – en met hem niet weinig anderen – geeft minstens de stevige indruk terug te verlangen naar de Kerk zoals die was vóór Vaticanum II. Op grond van die nostalgie en zijn obsessie om de eenheid te herstellen met de Pius X-broederschap, meen ik te kunnen stellen dat een nieuw concilie onder zijn bewind een restauratieconcilie zou worden. Daarmee zou de Kerk als antisamenleving worden beklemd in plaats van de eigensoortige gemeenschap binnen de samenleving. In dat geval zou er beter geen concilie komen.”

Mettepenningens pamflet biedt alleszins voldoende stof tot denken en gesprek. De auteur wil zo waar ook een hoopvol perspectief aanbieden, al geeft hij toe dat dit bijzonder moeilijk is.

Veel wijzer over het Tweede Vaticaans Concilie, waarvan de verjaardag toch de aanleiding is tot dit pamflet, wordt de lezer echter niet. Aan te bevelen is *Van concilie tot concilie* (Halewijn, 2010) van de hand van dezelfde auteur in samenwerking met Karim Schelkens. Daarin worden de achtergronden en dynamieken van het Tweede Vaticaans Concilie toegankelijk uitgelegd. (EDS)

Jürgen Mettepenningen, *Kan een nieuw concilie de kerk redden? Vragen bij de verjaardag van Vaticanum II*, Pelckmans, Kapellen, 2012, 62 blz., 9,50 euro, ISBN 978 90 289 5656 8.